

International Conference on Linguistics, Literature And Translation

International Conference on Linguistics, Literature And Translation - double-blind peer-reviewed, monthly, open-access proceeding published to get excellence on Research and Development. It publishes high-quality articles across the breadth of linguistics, literature and translation research. With its uniquely broad coverage, all articles are free to access across the globe, allowing authors to share their research and maximise its impact. The boletin on Linguistics, Literature And Translation is led by expert international editorial board members who take an objective approach to peer review, ensuring each research paper is reviewed and evaluated on its own scholarly merits and research integrity. Joining your work in the International Conference of Linguistics, Literature, and Translation means you will receive prompt and reliable publishing and a global platform for your research to reach its full potential.

O‘ZBEKISTONDA OZIQ-OVQAT SANOATI SOHASIDA RAQOBATNING SHAKLLANISHI: O‘SISH VA TARAQQIYOT KATALIZATORI

Yo‘ldoshev Farhod

Raqobat qo‘mitasi huzurida Raqobat siyosati va iste‘molchilar
huquqlari tadqiqotlari markazi bo‘lim boshlig‘i

Annotatsiya: Mazkur maqolada oziq-ovqat sanoatida mamlakatimizda kuzatilayotgan raqobat muhiti bilan bog‘liq omillar, muammolar hamda ularni hal etish jihatlarning tavsiflari keltirilgan bo‘lib, unga ko‘ra raqobatbardoshlikni oshirish maqsadida korxonalarining sa‘y-harakatlari va strategiyalarini rivojlantirish asoslariga qaratilgan jihatlarni qamrab oladi.

Kalit so‘zlar: raqobat, raqobatbardoshlik, iqtisodiyotni rivojlantirish, raqamlashtirish, elektron tijoratlashtirish.

O‘zbekistonda oziq-ovqat sanoati so‘nggi yillarda hukumatning iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan sa‘y-harakatlari natijasida sezilarli o‘zgarishlarni boshdan kechirdi. Ushbu o‘sh sur‘atlariga hissa qo‘shayotgan asosiy omillardan biri bu sohada innovatsiyalarning kuchayishiga, mahsulot sifatining yaxshilanishiga va mijozlar ehtiyojini qondirishga olib kelgan raqobatning shakllanishidir. Ushbu maqolada O‘zbekiston oziq-ovqat sanoatida raqobatning paydo bo‘lishiga sabab bo‘lgan omillar, uning bozorga ta‘siri, mahalliy va xalqaro biznes uchun taqdim etayotgan imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi.

Sovet Ittifoqi parchalanishiga qadar O‘zbekistonda oziq-ovqat sanoati asosan davlat nazoratida bo‘lgan, ishlab chiqarish, qayta ishlash va taqsimlashda hukumat yetakchi rol o‘ynagan. Sektor raqobatning yo‘qligi, ishlab chiqarish jarayonlarining samarasizligi va mahsulot turlarining cheklanganligi bilan ajralib turardi. Biroq, 1991 yilda mamlakat mustaqillikka erishgach, hukumat xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va xorijiy sarmoyalarni jalb qilishga qaratilgan iqtisodiyotni liberallashtirish yo‘lini boshladi.

2000-yillar boshida O‘zbekiston hukumati iqtisodiyotni erkinlashtirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan qator islohotlarni boshladi. Oziq-ovqat sanoati liberallashtirish uchun

belgilangan asosiy tarmoqlardan biri bo'lib, hukumat xususiy investorlarni bozorga kirishga undadi. Bu yangi o'yinchilarning, jumladan, mahalliy tadbirkorlar va xalqaro kompaniyalarning paydo bo'lishiga olib keldi, ular davlat korxonalarining hukmronligiga qarshi chiqdi.

Un tegirmonlari, non va qandolatchilik korxonalari kabi davlat mulki obyektlarining xususiylashtirilishi xususiy sarmoyadorlarga ushbu mulklarni o'zlashtirish va modernizatsiya qilish imkonini berdi. Bu mahsulot sifatini yaxshilash va samaradorlikni oshirishga yordam beradigan yangi sarmoya, texnologiya va boshqaruv tajribasining kirib kelishiga olib keldi.

O'zbekiston oziq-ovqat sanoatida raqobatning shakllanishida xorijiy sarmoya katta rol o'ynadi. Nestle, Unilever, Danone kabi xalqaro kompaniyalar bozorga kirib, o'zlar bilan yangi texnologiyalar, boshqaruv amaliyotlari va mahsulotlar qatorini olib kelishdi. Bu kompaniyalar ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish, yangi mahsulotlarni joriy etish va mahalliy ta'minot tarmoqlarini rivojlantirishga katta mablag' sarfladi.

Xalqaro kompaniyalarning mavjudligi mahalliy korxonalarni moslashishga va innovatsiyalarga majbur qildi, bu esa bozorda raqobatning kuchayishiga olib keldi. Mahalliy kompaniyalar xalqaro o'yinchilar bilan raqobatlashish uchun ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish, mahsulot sifatini oshirish va marketing strategiyalarini ishlab chiqishga sarmoya kiritishiga to'g'ri keldi.

O'zbekiston oziq-ovqat sanoatida raqobatning shakllanishi bozorga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Asosiy afzalliklardan ba'zilari quyidagilardan iborat:

- * Mahsulot sifatining yaxshilanishi: Raqobat mahsulot sifatining yaxshilanishiga olib keldi, chunki kompaniyalar o'zlarini farqlashga va mijozlarni jalb qilishga intiladi.

- * Mahsulot turlarining ko'payishi: Yangi o'yinchilarning kirib kelishi mahsulot turlarining ko'payishiga olib keldi, kompaniyalar o'zgaruvchan iste'molchilarning xohish-istaklarini qondirish uchun yangi mahsulot qatorlari va ta'mlarni joriy qilmoqdalar.

- * Mijozlarning qoniqish darajasini oshirish: Raqobat mijozlar ehtiyojini qondirish darajasini oshirishga olib keldi, chunki kompaniyalar mijozlarga yanada yaxshi xizmat, sifat va qiymat taqdim etishga e'tibor qaratadilar.

- * Investitsiyalarning ortishi: raqobat sohaga yangi sarmoyalarni jalb qildi, chunki kompaniyalar ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish, yangi texnologiyalarni joriy etish va mahalliy ta'minot zanjirlarini rivojlantirishga intilmoqda.

Mahalliy va xalqaro biznes uchun imkoniyatlar. O'zbekiston oziq-ovqat sanoatida raqobatning shakllanishi mahalliy va xalqaro biznes uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Asosiy imkoniyatlardan ba'zilari quyidagilardan iborat:

- * Qulay oziq-ovqat mahsulotlariga talab ortib bormoqda: tayyor ovqatlar va gazaklar kabi qulay taomlarga talab ortib bormoqda, bu esa kompaniyalar uchun ushbu segmentga sarmoya kiritish imkoniyatini taqdim etadi.

- * Sog'lom oziq-ovqat mahsulotlariga talab ortib bormoqda: O'zbekiston iste'molchilari sog'lig'iga bo'lgan e'tibori ortib bormoqda, bu kompaniyalar uchun organik va tabiiy oziq-ovqatlar kabi sog'lom oziq-ovqat mahsulotlariga sarmoya kiritish imkoniyatini taqdim etmoqda.

- * O'sib borayotgan o'rta sinf: O'zbekistonning o'sib borayotgan o'rta sinfi kompaniyalarga gurma taomlar va mazali taomlar restoranlari kabi yuqori sifatli mahsulotlar va xizmatlarga sarmoya kiritish imkoniyatini taqdim etadi.

- * Eksport imkoniyatlari: O'zbekistonning Markaziy Osiyo, Rossiya va Xitoy bilan chegaradosh strategik joylashuvi kompaniyalar uchun qo'shni davlatlarga va undan tashqariga mahsulot eksport qilish imkoniyatini beradi.

Qiyinchiliklar va cheklovlar. O'zbekiston oziq-ovqat sanoatida raqobatning shakllanishi sezilarli foyda keltirgan bo'lsa-da, hali ham yechimini kutayotgan muammolar va cheklovlar mavjud.

Asosiy qiyinchiliklardan ba'zilar quyidagilardan iborat:

Infratuzilma cheklovlari: O'zbekiston infratuzilmasi, jumladan, transport tarmoqlari va omborxonalar hali ham rivojlanmagan, bu esa kompaniyalar uchun mahsulotlarni tashish va saqlashni qiyinlashtirishi mumkin.

Moliyadan foydalanish imkoniyatlarining cheklanganligi: O'zbekistondagi ko'plab kichik va o'rta korxonalar (KO'B) moliyadan foydalanish imkoniyatiga ega emas, bu esa ularni ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish va yangi texnologiyalarni joriy etishga sarmoya kiritishni qiyinlashtirishi mumkin.

Korrupsiya va byurokratiya O'zbekistonda jiddiy muammolar bo'lib qolmoqda, bu esa kompaniyalarning samarali va samarali ishlashini qiyinlashtirishi mumkin.

O'zbekiston oziq-ovqat sanoatida raqobatning shakllanishi mahsulot sifatini oshirish, mahsulot turlarini ko'paytirish va mijozlar ehtiyojini qondirish kabi muhim afzalliklarga olib keldi. Sektor mahalliy va xalqaro biznes uchun muhim imkoniyatlarni taqdim etadi, jumladan, qulay ovqatlarga talab ortib bormoqda, sog'lom oziq-ovqatlarga talab ortib bormoqda va o'rta sinf o'sib bormoqda. Biroq, sektorning uzluksiz o'sishi va rivojlanishini ta'minlash uchun infratuzilma cheklovlari, moliyadan foydalanishning cheklanganligi, korrupsiya va byurokratiya kabi muammolar va cheklovlarni hal qilish kerak.

O'zbekiston hukumati iqtisodiyotni liberallashtirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda davom etar ekan, oziq-ovqat sanoati o'sish va rivojlanishning asosiy omili bo'lib qolishi mumkin. O'zbekiston o'zining strategik joylashuvi, boy tabiiy resurslari va o'sib borayotgan iste'mol bozori bilan oziq-ovqat sanoatiga sarmoya kiritmoqchi bo'lgan kompaniyalar uchun katta imkoniyat yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Shokirovna B. Z. THE ECONOMIC ROLE OF OIL PRODUCTION IN THE BUKHARA-KHIVA REGION AND ITS SIGNIFICANCE FOR THE COUNTRY //GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY. – C. 55.
2. Bobojonova Z. S. KORXONALARNING BIZNES FAOLIYATIDA BIZNES ETIKANING AHAMIYATI VA O'RNI //International Conference of Artificial Intelligence on Science, Technology and Economical Sciences. – 2024. – T. 1. – C. 34-36.
3. Бобожднова З. Ш., Абдуллаева Д. Инновационное развитие промышленного производства, основанного на синергетическом принципе //Проблемы современной науки и образования. – 2016. – №. 36 (78). – С. 64-66.
4. Zaripova, S. (2024). METHODOLOGY-AN IMPORTANT FACTOR IN THE STUDY OF FOREIGN LANGUAGES. Science and innovation, 3(B1), 420-423.
5. Rajabov, M. (2019). THE BENEFITS AND STRATEGIES OF USING AUDIO MATERIALS IN ENGLISH CLASSES. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF HISTORY, CULTURAL STUDIES AND PHILOLOGY (pp. 17-21).